

Corrupció i ambició de poder

- El PP anteposa les ganes de governar sigui com sigui a l'exemplaritat i el sentit d'Estat

ANTONI SEGURA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 14.04.10

La corrupció no és un fenomen nou, al segle XIX ja va afectar diversos governs i fins i tot els entorns de la Corona. Tenia a veure amb una concepció patrimonial de l'Estat, que els governs administraven com si fos una finca de la seva propietat. Poc van canviar les coses amb la introducció del sufragi universal masculí (el femení no arribaria fins a la Segona República) en la mesura en què el Govern va continuar en mans de polítics que, la majoria, formaven part de l'oligarquia terratinent i financera. La ruptura que va suposar la República va provocar la reacció dels sectors més conservadors, que veien que l'ascens dels partits republicans i d'esquerres i la legislació republicana (Estatut de Catalunya inclòs) trencaven el monopoli de l'Estat del qual havien gaudit. Això explica que aquella reacció cristal·litzés en el cop militar del 1936, que va donar pas a una llarga dictadura on la corrupció i la fidelitat al dictador –i la repressió per esborrar qualsevol indicatiu d'oposició– es van convertir en l'essència mateixa del règim. Amb la restauració de la democràcia el 1977 no va desaparèixer la corrupció. No obstant, en un Estat de dret i democràtic ni la corrupció ni la malversació de fons o l'actuació al marge de la legalitat –GAL– s'escapen fàcilment de l'acció judicial i del càstig electoral, com va poder comprovar el PSOE després de la «dolça derrota» de 1996.

Avui l'escàndol de corrupció més gran de la història recent ocupa les primeres pàgines dels diaris i dels principals informatius. I la reacció del

PP recorda aquella concepció patrimonial de l'Estat i l'ànsia de recuperar el poder a qualsevol preu com a antídoto a les acusacions de corrupció que pesen sobre membres i dirigents d'aquest partit. És una llàstima que el PP no doni mostres de més sentit d'Estat i de menys ànsies de poder. Quan una organització política té imputats un president autonòmic –i, com a mínim, sota sospita dos més– i diferents dirigents regionals i estatals, no és acceptable argumentar que són «gent que s'han aprofitat del PP» o que hi ha una conspiració per acusar el PP de corrupció. És clar que és lícit apel·lar a la «presumpció d'innocència» mentre no hi hagi sentències fermes. No obstant, un mínim d'ètica política exigiria apartar dels seus càrrecs i de militància tots aquells que estan imputats o sota sospita, almenys fins que les sentències no en dissipin tot indici de culpabilitat. De la mateixa manera, tampoc és acceptable apel·lar al fet que la corrupció afecta també altres partits, perquè, encara que ja se sap que la corrupció, sobretot quan s'associa a l'especulació urbanística, té un indubtable caràcter transversal i social –beneficia de manera desigual als càrrecs polítics, alcaldes i regidors de diferents adscripcions, promotors urbanístics, empresaris i assalariats, que compten amb uns llocs de treball que d'una altra manera no existirien, etcètera–, les responsabilitats no són les mateixes segons el càrrec polític i el lloc que s'ocupi en la piràmide de les trames corruptes.

És veritat que altres països democràtics tampoc s'escapen del flagell de la corrupció associada al poder polític, però en el cas d'Espanya els precedents històrics reverteixen en aquesta concepció patrimonial –de finca– del país que caracteritza els sectors més conservadors. Una concepció que, i no podia ser d'una altra manera, s'acompanya d'una concepció ultracentralista de l'Estat i de la negació de la diversitat plurinacional, ja que aquesta s'oposa a la idea de monopoli i patrimoni. És

per això que determinats sectors conservadors –o antics càrrecs socialistes jutjats i condemnats– no denoten ni tan sols la sensació de culpabilitat. I també que la reacció del PP es produeixi en termes de recuperació del poder a qualsevol preu i de les campanyes del *tot s'hi val* per desgastar el Govern.

Un partit que pretén ser alternativa de Govern hauria de donar mostres d'exemplaritat a l'abordar la corrupció. Però el que està posant en relleu el *cas Gürtel* és que la direcció del PP mira cap a un altre costat i s'escuda en les responsabilitats individuals per no assumir les que com a organització li corresponen independentment de les actuacions judicials. Es troba a faltar una condemna rotunda i creïble de la corrupció que ha implicat diversos dirigents del partit. En canvi, la direcció del PP sembla entossudida a llançar pilotes fora instigant nous processos judicials aliens a la corrupció per tal de desviar l'atenció pública cap a altres, fent acusacions contra una suposada campanya d'assetjament del Govern i de sectors de les forces de seguretat de l'Estat. En suma, l'ambició de poder se sobreposa al sentit d'Estat, i això redunda en detriment de la credibilitat de les institucions democràtiques i de la confiança dels ciutadans en la classe política. Finalment, i sense establir explícitament – implícitament ho deixo a criteri del lector– una relació de causa efecte, ¿quan disposarem d'una llei de finançament dels partits polítics clara i transparent?

* Catedràtic d'Història Contemporània de la UB.